

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРЯШІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ПРЯШЕВІ (СЛОВАЧЧИНА)
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ВИХОВАННЯ НАПН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА РАДА ЖІНОК УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-
ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ» ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
ГЕНДЕРНИЙ ЦЕНТР
УПРАВЛІННЯ ПРАЦІ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ
УМАНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

Матеріали

V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною
участю

**«ПРОСОЦІАЛЬНА ОСОБИСТІТЬ У
ГЕНДЕРНОМУ ВИМІРІ: ТЕОРЕТИКО-
МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА
ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ»**

31 травня 2022 р.

Рекомендовано до друку вченою радою факультету соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол № 12 від 26 травня 2022 року)

Рецензенти:

Кочубей Т.Д., докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Кулик М.О., голова Міжнародного благодійного фонду «Небайдужі»;

Каркач А.В., заступник голови ради з питань діяльності виконавчого органу – начальник управління соціального захисту населення Подільської районної у м.Полтаві ради.

Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, м. Умань, 31 трав. 2022 р. / М-во освіти і науки України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; редкол.: О. О. Кравченко, Т. В. Тарасова, А. І. Войтовська. – Умань, 2022. – 248 с.

До збірника увійшли матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Просоціальна особистість у гендерному вимірі: теоретико-методологічні та прикладні аспекти», яка відбулася 31 травня 2022 р. в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2022

ЗМІСТ

Албул Ірина Володимирівна. ДЕРЖАВНА ТА ГРОМАДСЬКА ДОПОМОГА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	7
Андрусик Олена Олександрівна. ЕМОЦІЙНА СТІЙКІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА РИСА ПРЕДСТАВНИКІВ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ	10
Антонюк Тетяна Сергіївна. «ЖІНОЧЕ ПИТАННЯ» ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД	13
Аршиннік Ганна Сергіївна, Турчина Ірина Станіславівна. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	16
Байдюк Любов Миколаївна. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	21
Балдинюк Олена Дмитрівна. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНУКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В АСПЕКТІ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА У ПЕРІОД ВОЄННОГО ЧАСУ	25
Белоліпцева Олена, Белоліпцев Віталій Анатолійович. СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ В АСПЕКТІ ГЕНДЕРНОГО НАСИЛЬСТВА У ПЕРІОД ВОЄННОГО ЧАСУ	28
Білозерова Маріанна Вікторівна. КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПОЛІПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	31
Васильєв Геннадій Анатолійович. ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ В СПОРТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	34
Вербовська Оксана Василівна, Кравченко Оксана Олексіївна. ОСОБЛИВОСТІ ВРАХУВАННЯ ГЕНДЕРНОГО АСПЕКТУ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ КОМПЛЕКСНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ	37
Войтовська Алла Іванівна. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	38
Волкова Катерина Сергіївна, Федорова Катерина Вячеславівна. СОЦІАЛЬНО- ПЕДАГОГІЧНА ПРЕВЕНЦІЯ ДИТЯЧОЇ БЕЗДОГЛЯДНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ	41
Гончар Інна Григорівна. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПРИНЦИПИ ТА НАПРЯМИ	44
Гончарова Анастасія Павлівна, Фуштей Оксана Василівна. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ СЕРЕД УЧНІВ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ	47
Горенко Мар'яна Вячеславівна. ГЕНДЕРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ПСИХОЛОГІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	50
Григоренко Валерія Леонідівна. СТАНОВЛЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ	53
Данилевич Лариса Арсеніївна. ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОНАЛІЗМУ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	57
Дзюба Наталія Валеріївна. ГЕНДЕРНА СКЛАДОВА В РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ	59
Діхтяренко Світлана Юріївна. ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	62
Жабак Марсель Ассад, Попова Олена Вікторівна.	66

ВПЛИВ ОСОБИСТІСНИХ ФАКТОРІВ НА ПРОФЕСІЙНУ СПРЯМОВАНІСТЬ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ	
Іващенко Катерина Віталіївна. ОСНОВОПОЛОЖНА РОЛЬ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ У ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ	69
Ільчук Катерина Сергіївна, Фуштей Оксана Василівна. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	72
Коваль Вікторія Олександрівна, Кисла Оксана Федосіївна. ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГОВОЇ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОЛОГІЧНОМУ ВИХОВАННІ СТУДЕНСЬКОЇ МОЛОДІ	76
Коляда Наталія Миколаївна. СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ У ГЕНДЕРНОМУ ВИМІРІ: ТЕОРЕТИКО- МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ	78
Комар Ольга Сергіївна. ПРОБЛЕМА ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В ОСВІТІ	81
Котяш Ірина Сергіївна. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	84
Кравченко Оксана Олексіївна. ГЕНДЕРНИЙ ПАСПОРТ – НОВИЙ ПІДХІД У РОБОТІ З ГРОМАДОЮ	87
Кучер Галина Михайлівна. СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ВРАЗЛИВИХ КАТЕГОРІЙ ГРОМАДЯН В УМОВАХ ВІЙНИ: ГЕНДЕРНИЙ ПІДХІД	91
Кухар Надія Миколаївна, Попова Олена Вікторівна. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З УКРАЇНСЬКИМИ БІЖЕНЦЯМИ В ШВЕЙЦАРІЇ	95
Левченко Наталія Володимирівна. ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДІ У ГЕНДЕРНОМУ ВИМІРІ	98
Лівандовська Інна Антонівна. СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ ГЕНДЕРНОЇ ДИХОТОМІЇ У ПІДЛІТКІВ	101
Матрос Ольга Олександрівна. ГЕНДЕРНІ ПРОБЛЕМИ НЕПОВНОЛІТНІХ МАТЕРІВ ЯК СОЦІАЛЬНОЇ ГРУПИ	104
Мельничук Віта Олександрівна. ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	108
Моргай Лілія Анатоліївна. ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ	111
Назаревич Володимир Сергійович. ПРОБЛЕМА ПОДОЛАННЯ ІНТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	115
Нечерда Валерія Борисівна. ВПРОВАДЖЕННЯ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ У ПРАКТИКУ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ	119
Нікітіна Наталія Петрівна. СУЧАСНІ МЕТОДИ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ ТА МАНІПУЛЯЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТИ ВПЛИВУ НА СВІДОМІСТЬ МОЛОДІ	122
Онипченко Оксана Ігорівна, Зозуляк-Случик Роксоляна Василівна. СТАТЕВОРОЛЬОВА СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК СТАБІЛЬНОСТІ ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН	127
Павлишина Ангеліна Валентинівна, Фуштей Оксана Василівна. ГЕНДЕРНА ПАРАДИГМА В ОСВІТІ	130
Падалка Лілія Анатоліївна, Смолянко Юлія Миколаївна. РІЗНОВИДИ БУЛІНГУ В ШКІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	134

Палагута Ілона Василівна. ПОНЯТТЯ «ПРОСОЦІАЛЬНА ПОВЕДІНКА» ЯК ПЕДАГОГІЧНА, ПСИХОЛОГІЧНА ТА СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА	136
Песоцька Юлія Юріївна, Кравченко Оксана Олексіївна. СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ПЕРІОД ВІЙНИ	138
Петренко Оксана Борисівна, Баліка Людмила Миколаївна. ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФЕСІЇ. УЧИТЕЛЬ З ТОЧКИ ЗОРУ ГЕНДЕРНИХ ХАРАКТЕРИСТИК	140
Печериця Наталія Михайлівна, Каплун Діана Сергіївна. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ КІБЕРБУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ В УМОВАХ ПРОЦЕСІВ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	144
Підвальна Юлія Василівна. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ПІДЛІТКІВ З УРАХУВАННЯМ ГЕНДЕРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ	147
Пісняк Валентина Степанівна. НАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЯМ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ВІЙНИ	150
Подольська Анастасія Юріївна, Луценко О. А. ГЕНДЕРНИЙ АУДИТ ЯК МЕТОД СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ЖІНОК І ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ	153
Поліщук Олена Романівна. ПРО ГЕНДЕРНУ ПОЛІТИКУ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ	156
Поліщук Ольга Павлівна. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ	158
Разводова Марина Валеріївна, Бялик Оксана Василівна. ТАНЦЮВАЛЬНО – РУХОВА ТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ ЗДОРОВ'Я ТА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	162
Рассказова Ольга Ігорівна, Севостьянова Аліса Олександрівна. СОЦІАЛЬНЕ ЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ ЗДОРОВ'ЯРУЙНІВНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІВЧАТ І ХЛОПЦІВ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ	166
Романишин Христина Василівна, Попова Олена Вікторівна. РОЛЬ ГЕНДЕРНОЇ ОСВІТИ У ФОРМУВАННІ ОСОБИСТОСТ	170
Саранча Ірина Григорівна. ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ЕЛЕКТРОННОЇ ДОСТУПНОСТІ У СУЧАСНІЙ ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ ТА СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ	173
Сарнацька Аліна. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ ГОСТРОЇ ФАЗИ ВІЙНИ НА СЕКС-ПРАЦІВНИКІВ В УКРАЇНІ ТА ГУМАНІТАРНІ ПОТРЕБИ СПІЛЬНОТИ	176
Свідерська Галина Мирославівна. ПРОСОЦІАЛЬНІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНА РИСА МАЙБУТНЬОГО ПСИХОЛОГА	179
Селіванова Анастасія Андріївна. ПРОЕКТИ З ОЦИФРУВАННЯ ЛІТЕРАТУРИ ЯК ОДИН ІЗ ГОЛОВНИХ ЗАСОБІВ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	181
Сівакова Марина Андріївна, Стрілець Світлана Іванівна. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІГОТЕРАПІЇ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	185
Скаженюк Вікторія Миколаївна, Данилевич Лариса Арсеніївна. ВПЛИВ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ НА ЦІННІСНО-СМИСЛОВУ СФЕРУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ	188
Скрипник Марина, Педоренко Валентина Миколаївна. ОСОБЛИВОСТІ ЗАДОВОЛЕНОСТІ ЖИТТЯМ ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ГЕРАТРИЧНОГО ТИПУ	191

Смолянко Юлія Миколаївна, Солдатенко Олександр Ігорович. ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	194
Стельмашук Жанна Григорівна. ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОГО ЦЕНТРУ «ВІД СЕРЦЯ ДО СЕРЦЯ»	197
Столярова Олена Михайлівна. ВПЛИВ НА МОТИВАЦІЙНУ СФЕРУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	199
Тарасова Тетяна Вікторівна. ВОЛОНТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-УСПІШНОЇ ОСОБИСТОСТІ ЮНАКА І ЮНКИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	202
Татаренко Анна Юріївна, Фуштей Оксана Василівна. ГЕНДЕРНА ОСВІТА У ПІДГОТОВЦІ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	208
Ташкінова Оксана Анатоліївна, Пономарьова Людмила Володимирівна. ДІЯЛЬНІСТЬ ТРЕНІНГОВОГО ЦЕНТРУ «ART OF TEACHING LAB» ПРИАЗОВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: ВИКЛИКИ ТА НОВІ НАПРЯМИ РОБОТИ	212
Цехмейстер Дар'я Сергіївна, Фуштей Оксана Василівна. ГЕНДЕР, СІМ'Я ТА СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА	215
Цирковникова Ірина. PSYCHOLOGICAL PERCEPTION OF CHANGES AND ADAPTATION TO THEM	219
Ціпан Тетяна Степанівна. ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	222
Чернецька Юлія Іванівна. РОЗВИТОК ГЕНДЕРНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ	226
Шалівська Юлія Василівна. ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У НАУКОВІЙ ЛІТЕРАТУРІ	229
Шахрай Валентина Михайлівна. ФОРМУВАННЯ В ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ЦІННОСТІ ЖИТТЯ ЯК СПОСІБ ПРОТИДІЇ НЕГАТИВНИМ СОЦІАЛЬНИМ ВПЛИВАМ	234
Шевчук Оксана Миколаївна. МОТИВАЦІЯ ДО ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ	236
Штурба Антоніна Олегівна. ОСОБЛИВОСТІ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ В КАНАДІ	239
Юрченко Оксана Володимирівна. ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ У ФОРМУВАННІ ПРОСОЦІАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА	242
Ярошенко Алла Анатоліївна, Семигіна Тетяна Валеріївна. ІНТЕГРАЦІЯ ФЕМІНІСТИЧНОЇ ПЕРСПЕКТИВИ У ПІДГОТОВКУ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	245

Моргай Лілія Анатоліївна
доктор філософії, доцент кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧИЙ АСПЕКТ

Загалом, інклюзивний туризм як окремий вид туристської діяльності почав розвиватися відносно недавно. Формування умов для забезпечення масовості туризму було одним із завдань туристських організацій протягом багатьох років [1].

За даними Всесвітньої туристської організації в середньому кількість туристів у світі щороку зростає на 4 %, що є найкращим показником розвитку серед інших галузей народного господарства, в тому числі сфери послуг. З 2016 року галузь туризму постійно б'є власні рекорди, нарощуючи обсяги збільшення кількості туристів у порівнянні з усіма історичними періодами туристської діяльності. Це свідчить про передумови для подальшого розвитку туризму та суттєвий потенціал зростання її офіансово- економічних показників [1].

Розвиток інклюзивного туризму тісно пов'язаний із попитом на даний вид надання послуг. Статистика свідчить, що у подальшому такий попит буде лише зростати, отже інклюзивний туризм має значний потенціал до нарощування потоків туристів.

Щодо статистики в Україні проживають понад 2 мільйони людей з інвалідністю. Спостерігається тенденція до старіння населення, тобто більше людей переходить до категорій, що потребуються соціального захисту та формування інклюзивних умов розвитку туризму. Інклюзивний туризм є

затребуваним серед населення країни. Міжнародний досвід свідчить, що найбільш розвиненим інклюзивний туризм є у США та країнах Європи. Проте понад 80% людей з інвалідністю проживають у країнах, що розвиваються [1].

В Україні забезпечення умов для розвитку інклюзивного туризму визначено у наступних нормативно-правових документах:

- Конституція України;
- Закону законів України «Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії»;
- Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»;
- Закон України «Про соціальні послуги»;
- Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»;
- «Конвенція про права осіб з інвалідністю», - «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»;
- Указ Президента України № 501/2015 «Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини» [2].

Ці нормативно-правові акти визначають основні положення державної соціальної політики, що стосується створення комфортних умов життя та соціального забезпечення осіб з інвалідністю. Проте окремого нормативно-правового акту або положень у розроблених документах, які б визначали механізми реалізації функцій державного управління розвитком інклюзивного туристського середовища, немає.

Закон України «Про туризм», який є основним нормативно-правовим документом, що здійснює регулювання у галузі туризму, не визначає поняття інклюзивного туризму. Проте у статті 6 Закону України «Про туризм» визначено, що державна політика у галузі туризму повинна здійснюватися на основі «забезпечення доступності туризму та екскурсійних відвідувань для дітей, молоді, людей похилого віку, осіб з інвалідністю та малозабезпечених громадян шляхом запровадження пільг стосовно цих категорій осіб» [2].

Законом України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю» також визначено поняття реабілітаційної послуги, що розглядається як «послуги, спрямовані на відновлення оптимального фізичного, інтелектуального, психічного і соціального рівня життєдіяльності особи з метою сприяння її інтеграції в суспільство».

До структурних компонентів інклюзивного туризму міжнародними організаціями було включено наступні елементи:

- забезпечення реалізації концепцій безбар'єрної архітектури шляхом створення інклюзивного туристського простору, інклюзивної інфраструктури, спорудження об'єктів нерухомості відповідно до норм та стандартів інклюзивності;
- доступність усіх видів транспорту для користування ним людьми з інвалідністю;
- забезпечення якісних послуг щодо супроводження туристів шляхом навчання персоналу відповідним кваліфікаціям;
- інклюзивність культурно-розважальних об'єктів;
- інклюзивна складова маркетингової діяльності, зокрема формування комфортних умов бронювання, презентації туристських пропозицій тощо [2].

В Україні затверджено спеціальні Державні будівельні норми, які визначають стандарти будівництва об'єктів з урахуванням вимог безбар'єрної архітектури та забезпечення транспортною інфраструктурою з урахуванням вимог інклюзії. Проте відсутній механізм контролю використання цих будівельних норм на практиці при зведенні об'єктів туристського призначення чи розвитку інфраструктури туристських дестинацій.

Залишається невирішеною проблема забезпечення інклюзивності культурно-розважальних об'єктів, оскільки більшість закладів культурно-пізнавального, екскурсійного, розважального та інших видів туризму спроектовані із урахуванням застарілих вимог до будівництва будівель та споруд

з точки зору забезпечення інклюзивності. Переоснащення та реконструкція цих об'єктів вимагає вкладання додаткових фінансових інвестицій, що є проблематичним, особливо в умовах скорочення видатків державного бюджету на розвиток галузі туризму у 2019 році [1].

Особливої уваги вимагає проблема забезпечення кваліфікованими кадрами об'єктів туристської інфраструктури, що спрямовані на розвиток «туризму для всіх». Адже більшість представників туристської галузі не мають навиків та кваліфікацій для роботи з особами з інвалідністю. Це вимагає перегляду освітніх програм підготовки фахівців для галузі туризму та готельно-ресторанної справи, проведення тренінгів та підвищення кваліфікації для працівників, що вже задіяні у галузі туризму, для їх інформування про особливості роботи з інклюзивною категорією туристів [1].

Отож, серед проблемних аспектів реалізації державної політики у галузі розвитку інклюзивного туризму визначено недосконалість організаційних механізмів впровадження системи інклюзивного туризму, скорочення обсягів державного фінансування галузі, що призведе до скорочення програми соціального призначення та необхідності формування національної стратегії та підготовки кадрів для роботи у галузі туризму.

Список використаної літератури

1. Войтовська А. І. Історичний аспект розвитку соціальної інтеграції осіб з особливими освітніми потребами. Актуальні проблеми соціальної педагогіки та соціальної роботи: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 6–7 жовт. 2016 р. Умань: ФОП Жовтий, 2016. С. 22–25.

2. Закон України «Про туризм». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.